

عنوان مقاله:

بررسی «حی بن یقظان» ابن طفیل از منظر ذات‌گرایی و ساخت‌گرایی

محل انتشار:

فصلنامه نقد و نظر، دوره 18، شماره 72 (سال: 1392)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسندگان:

ذوالفقار ناصری -

منصور نصیری -

خلاصه مقاله:

در میان فیلسوفان دین‌درباره وجود داشتن یا نداشتن هسته مشترک در تجربه‌های دینی دو دیدگاه مطرح است: ذات‌گرایی و ساخت‌گرایی. ذات‌گرایان بر وجود یک یا چند هسته مشترک در همه تجربه‌های دینی بشر تأکید دارند. در مقابل، ساخت‌گرایان معتقدند هیچ‌گونه تجربه خالصی وجود ندارد و همه انواع تجربه‌های دینی از طریق فرایندهای پیچیده نظام‌ها یا ساختار مفهومی شکل می‌گیرند. از سوی دیگر، در میان فیلسوفان اسلامی، تقریباً از زمان ابن‌سینا به بعد نوعی سنت «حی بن یقظان نویسی» رواج داشته است که براساس تقریر ابن‌طفیل از آن، اگر بنا به فرض، نوزاد انسانی از همان آغاز در جزیره‌ای قرار گرفته، به تنهایی و به دور از انسان‌های دیگر رشد کند، قادر خواهد بود به تدریج با توجه به سرشت الهی و نیز تجربه‌ها و مکاشفه‌های درونی‌اش، اندیشه‌های توحیدی را در خود بپروراند و انسانی موحد گردد. در این مقاله، ضمن تبیین دیدگاه ذات‌گرایی و ساخت‌گرایی، نخست این ادعا مطرح شده است که داستان «حی بن یقظان» با رویکردی ذات‌گرا یا نه خلق شده است. آن‌گاه در ادامه با اشاره به بن‌مایه‌های ذات‌گرایی در این داستان، به نقادی آن از منظر ساخت‌گرایی در تجربه دینی پرداخته ایم.

کلمات کلیدی:

تجربه دینی، ذات‌گرایی، ساخت‌گرایی، ابن‌طفیل، داستان حی بن یقظان، رابطه زبان و تفکر

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/530003>

